

**ZDE SE MŮŽETE SEZNÁMIT S VYBRANÝMI PASÁŽEMI
TEXTU, PRO LEPŠÍ PŘEHLEDNOST UVÁDÍME OBSAH
CELÉ PRÁCE A PONECHÁVÁME OZNAČENÍ KAPITOL,
PŘEDĚLY V TEXTU NAZNAČUJEME TŘEMI TEČKAMI:**

SVATOŘEČENÍ ANEŽKY ČESKÉ 1989 A JEHO VLIV NA SAMETOVOU REVOLUCI

Monika Vernerová
V. A; 2009/2010
Arcibiskupské gymnázium
Korunní 2, Praha 2
gymnazium@seznam.cz

STŘEDOŠKOLSKÁ ODBORNÁ ČINNOST

OBOR SOČ: 16, HISTORIE

PODĚKOVÁNÍ

Ráda bych poděkovala za obětavou pomoc při tvorbě této práce své konzultantce Haně Almerové a zejména pak pamětníkům Františku Reichelovi – jednomu z organizátorů pouti, Václavu Vaškovi – jednomu z organizátorů pouti, Věře Eliáškové – dramaturgyni, Karlu Makonjovi - režisérovi, Václavu Malému – pražskému biskupovi, Liboru Gottfriedovi - historikovi, Pavlu Kunešovi – páterovi a Jaroslavu Hrdličkovi – profesorovi na Husitské teologické fakultě UK, bez jejichž pomoci by tato práce vůbec nemohla vzniknout.

Obsah

SVATOŘEČENÍ ANEŽKY ČESKÉ 1989 a jeho vliv na Sametovou revoluci.....	1
STŘEDOŠKOLSKÁ ODBORNÁ ČINNOST.....	2
STŘEDOŠKOLSKÁ ODBORNÁ ČINNOST.....	3
SVATOŘEČENÍ ANEŽKY ČESKÉ 1989 a jeho vliv na Sametovou revoluci.....	3
MONIKA VERNEROVÁ.....	3
STŘEDOŠKOLSKÁ ODBORNÁ ČINNOST.....	4
Obor SOČ: 16, historie.....	4
SVATOŘEČENÍ ANEŽKY ČESKÉ 1989 a jeho vliv na Sametovou revoluci.....	4
The canonization of St. Agnes of Bohemia 1989 and its influence on the Velvet revolution	4
Prohlášení	5
Poděkování.....	6
Anotace.....	7
Annotation.....	7
Úvod.....	9
Systém práce.....	10
Svatořečení Anežky České a jeho vliv na Sametovou revoluci.....	11
1. Životopis svaté Anežky.....	11
1. 1 Narození a dětství sv. Anežky.....	12
1. 2 Duchovní život sv. Anežky.....	12
1. 3 Anežka a politika.....	14
1. 4 Anežčina smrt.....	14
1. 5 první žádosti o svatořečení.....	14
2. Pronikání církve na veřejnost v posledních letech éry komunismu.....	16
2. 1 Pouť na Velehrad a další akce.....	16
2. 2 Desetiletí duchovní obnovy.....	17
2. 3 Obnovení kanonizačního řízení a svatořečení.....	18
3. přípravy pouti do říma ke svatořečení.....	19
3. 1 Rozdělení výboru (Praha – Vatikán).....	21
3. 2 Rádio Vatikán a televize.....	21
3. 3 Cesta z Československa.....	22
4. pouť do Říma.....	23
4. 1 11. listopad, sobota.....	23
4. 2 12. listopad, neděle.....	24
4. 3 Svatořečení a divadlo.....	25
4. 4 13. Listopad, pondělí.....	26
5. SVATOŘEČENÍ - POHLED Z ČECH.....	27
5. 1 Sv. Anežka, Sametová revoluce a staré proroctví.....	27
5. 2 Oslava svaté Anežky u nás.....	29
6. Vztah ke sv Anežce a jejímu odkazu.....	29
7. Anežka v 21. století.....	30
Slovo závěrem a přínos této práce.....	31

...

Úvod

Jako téma své práce jsem si zvolila Svatořečení Anežky České, které proběhlo 12. 11. 1989. Právě 12. listopadu 2009 uplynulo dvacet let od onoho slavného dne, kdy Anežka byla povýšena na svatou za nebyvalého jásohu Čechů, kteří jistě již tenkrát cítili, že brzy musí v jejich životech přijít změna, která je navždy ovlivní. Opravdu tento očekávaný zlom přišel již za necelý týden, myslím tím Sametovou revolucí. Anežčino svatořečení totiž nejen ovlivnilo smýšlení mnoha lidí, ale podle názorů některých věřících přispělo i ke klidnému průběhu Sametové revoluce, která záhy následovala.

Odkaz Anežčina života, jenž se nás dotýká už po několik staletí, vybízí k převzetí odpovědnosti za náš národ a vlast. Tato práce není ani tolik věnovaná osobě Anežky, ale spíše rekonstrukci příprav poutě a průběhu jejího svatořečení. Není opomíjen ani názor pamětníků na souvislosti s dobou, kdy ke svatořečení došlo a přímý vliv této události na Sametovou revoluci. Je zde snaha o zasazení událostí, který svatořečení předcházely či po ní následovaly, do dějinného rámce. Je též velmi zajímavé sledovat nálady a pocity věřících spolu se svítající nadějí, která v nich jistě doutnala až konečně byla zažehnuta.

K tomuto nezvyklému výběru tématu mne vedlo hned několik faktorů.

1) Před rokem se mi do rukou dostala kniha od Jaroslava Polce s názvem Svěťce Anežka Přemyslovna. Právě zde jsem si rozšířila povědomí o této obdivuhodné ženě a vzklíčil ve mně zájem dozvědět se více nejen o jejím životě, nýbrž také o osudech jejího kultu. Na posledních stránkách byly totiž nastíněny několik staletí trvající marné snahy o její svatořečení.

2) Jak jsem již na prvních stránkách uvedla, jsem studentkou církevního gymnázia. V tomto tématu jsem tedy mohla výborně využít potenciál, který mi skýtal v mých profesorech a příbuzných spolužáků, kteří patří mezi pamětníky. V tomto směru jsem měla velké štěstí, protože jsem mohla vstoupit do kontaktu s panem Františkem Reichlem, který byl významným spoluorganizátorem pouti a poskytl mi mnoho již zapomenutých informací.

Zpočátku (podzim 2008 a zima 2009) jsem na tomto tématu spolupracovala se svými dvěma spolužačkami: Terezou Reichelovou a Kateřinou Ječmenovou. V další fázi (od jara 2009) jsem se touto tematikou nadále zabývala sama a také jsem se již sama přihlásila do soutěže SOČ. Celý text jsem prakticky přepracovala a rozšířila.

Informace jsem čerpala zejména od širokého spektra pamětníků (kněz – Pavel Kuneš, biskup – Václav Malý, poutníci – Karel Makonj a Věra Eliášková, organizátoři – František Reichel a Václav Vaško, historik – Libor Gottfried...), kteří se více či méně podíleli na přípravách pouti, ale všichni se zájmem pozorovali vývoj událostí. Právě s pamětníky jsem vedla dlouhé rozhovory, které jsem zároveň nahrávala na magnetofon, nebo jsem si s nimi dopisovala prostřednictvím mailu. Bohužel, pan Václav Vaško, s kterým jsem byla v aktivní mailové korespondenci během příprav na této práci zemřel (květen 2009). Dalším zdrojem poznání byl dobový tisk (Katolické noviny). Problém však nastával u shánění odborné literatury, jelikož se jedná o dobu poměrně nedávnou, tak jsem jen těžko nacházela knihy týkající se podrobně tohoto tématu, protože dosud nebyly napsány, a v očích

mnohých se zřejmě jedná o událost nepříliš významnou v porovnání s celou sérií akcí, které proběhly v listopadu 1989.

...

2. PRONIKÁNÍ CÍRKVE NA VEŘEJNOST V POSLEDNÍCH LETECH ÉRY KOMUNISMU¹

Pokud se máme hlouběji zabývat Anežčiným svatořečením, musíme nejprve lépe porozumět době, kdy k němu došlo, a po chopit postavení církve v Československu několik let před Sametovou revolucí.

Římsko-katolická církev v 80. letech provedla čtyři rozsáhlé akce, do kterých se masově zapojila katolická veřejnost.

2. 1 Pout' na Velehrad a další akce

První z nich byla pout' v červenci roku 1985 na Velehrad k tisícistému výročí od smrti sv. Metoděje. Tato pout' se stala po dlouhých letech první „manifestací“ (nikoli v plném slova smyslu) věřící veřejnosti, která narušila poklidný průběh oslav tím, že impulzivně vypískala ministra kultury Milana Klusáka a předsedu ONV z Uherského Hradiště Zdeňka Lapčíka.

Dalším významným projevem nesouhlasu se stávajícím potlačováním církve a neustálou snahou o její plné podřízení státu se stala petice z roku 1987 Podněty katolíků k řešení situace věřících občanů v ČSSR sepsané Augustinem Navrátillem, která pronikla do širokého podvědomí lidí. Zejména další rok, tedy 1988 začala být tato listina ve velkém podepisována. Shromáždilo se na ní asi 600 000 podpisů. Navíc se musí zdůraznit, že ne všichni, kteří ji podepsali, se hlásili k nějaké církvi. Petice byla členěna ve třiceti jedna člancích. Hlavními požadavky byly: zastavení zásahů státu do církevních záležitostí, náboženská svoboda, obsazení biskupských stolců, propuštění kněží z vězení, vystupování církve v médiích...

2. 2 Desetiletí duchovní obnovy²

Nejvýznamnější ze všech akcí ale bylo Desetiletí duchovní obnovy, od níž si církev slibovala proniknutí k širokému spektru lidí ze všech společenských vrstev (i nevěřících). Desetiletí byla pastorační činností, která si kladla za cíl duchovní přípravu k miléniu (připadajícího na 23. 4. 1997)

¹<http://www.halik.cz/ukazky/kap21.php> 27. 01. 2010

Rozhovory s Františkem Reichelem a Václavem Vaškem.

²<http://www.halik.cz/ukazky/kap21.php> 27. 01. 2010

od úmrtí našeho významného svěťce, sv. Vojtěcha. Další snahou dvou hlavních organizátorů Tomáše Halíka (tajného kněze) a Petra Piřhy bylo znovu nalezení hodnot ke vstupu do dalšího tisíciletí a propojení činnosti „nadzemní“ a „podzemní“ církve (v té době ještě nikdo nemohl tuřit, že většina projektu proběhne již za demokracie).

Jak již sám název naznačuje, tak projekt, jehož myřlenka vznikla kolem roku 1984, trval deset let. Každý rok měl být zasvěcen některému z českých svěťců či blahoslavených a s jeho osobou nejbliřším tématem. Toto téma bylo povětřinou pozitivním vyjádřením jednoho z deseti přikázání. Např. :hned první rok bylo tématem „Sluřba řivotu“ odvozená z „Nezabijeř!“, „Práce a společenská odpovědnost“ z „Nepokradeř!“...

Přáním organizátorů bylo, aby postava patrona a k němu vybrané téma oslovilo i konkrétní skupinu lidí, takže „Sluřba řivotu“ s bl. Aneřkou byla určena zdravotníkům, zatímco „Výchova a vzdělání“ se sv. Ludmilou učitelům.

Desetiletí duchovní obnovy bylo tedy slavnostně vyhlášeno pastoračním listem kardinála Frantiřka Tomáška dne 29. listopadu 1987.

- 1988: sluřba řivotu, bl. Aneřka Česká³
- 1989: víra v moderním světě, sv. Jan Nepomuk Neumann
- 1990: posvěcování řivota, sv. Norbert
- 1991: rodinný řivot, bl. Zdislava
- 1992: výchova a vzdělání, sv. Ludmila
- 1993: pravda a spravedlnost, sv. Jan Nepomucký
- 1994: práce a společenská odpovědnost, sv. Václav
- 1995: duchovní a tělesná kultura osobnosti, sv. Prokop
- 1996: evangelizace a modlitba, svatí Cyril a Metoděj
- 1997: Kristus – Pán děřin a Otec budoucího věku, sv. Vojtěch

Samotným vyhlářením ale teprve (po složitých přípravách) hlavní práce začala. Vznikl neoficiální výbor přezdívaný „Dolní konsistoř“, jehož členy byli například Petr Piřha, Václav Malý, Václav Benda, manželé Freiovi, Michal Holeček, Tomáš Květák, Dominik Duka, Václav Vařko, Tomáš Klepek a mnoho dalších. Existovala téř tzv. „Horní konsistoř“, jejímř předsedou byl jmenován svěťící biskup Antonín Liřka a zástupcem Tomáš Halík. Z této skupiny bylo krátce po revoluci jmenováno pět ze řesti nových biskupů. Tyto orgány se měly starat o celý průběh Desetiletí.

Bohuřel se velkolepý záměr církve nezdařil a po Sametové revoluci začala tato myřlenka postupně mizet a síly organizátorů se začínaly soustředit na nová zaměstnání, úkoly a povinnosti. Pozornost národa se téř plně upínala k nově formující se křehké demokracii. V posledních letech lidé z řirší veřejnosti ani netuřili, že vůbec tato akce probíhá a s koncem desetiletí i organizátoři přiznávali zklamání a rozčarování.

V souvislosti s Desetiletím duchovní obnovy je na místě také zmínit Divadlo Desetiletí⁴. Pan Karel Makonj a jeho manželka Věra Eliášková (dramaturgyně) se rozhodli začít po kostelích jeřtě za komunistické éry hrát divadelní hry o různých svatých. Paní Eliášková se seznamovala s pomocí nelegálních strojopisů nebo knih vydaných jeřtě za první republiky s řivotopisy svatých. Právě z nich čerpala při sepisování her. Vše bylo s výjimkou poslední hry o sv. Václavovi (reřirované

³ V průběhu Desetiletí byly bl. Aneřka (1989) a bl. Zdislava (1995) kanonizovány a povýřeny na svaté.

⁴ Makonj, Karel. Od loutky k objektu. Praha: Prařská scéna, 2008. V knize se nachází článek Zlo je jen nedostatkem dobra, který se zabývá divdlem Desetiletí.

Dvořák, Jan – Eliášková, Věra. Karel Makonj a Vedené divadlo. Praha: Prařská scéna, 2007.
Korespondence s Karlem Makonjem a písemné vyjádření Věry Eliáškové.

Karlem Brožkem) režírováno panem Karlem Makonjem⁵. Jednotlivé hry byly věnovány: sv. Františkovi, sv. Kláře, Anežce České, sv. Hofbauerovi, sv. Norbertovi, sv. Janu Sarkanderovi, sv. Janu Nepomuk Neumannovi. Hry byly prezentovány po celých Čechách i Moravě (v Klecanech, Berouně, Štěchovicích, Hradci Králové, Jičíně, Plzni (často), Hradci Králové, na Rajhradě, v Brně v katedrále, na pražském Vyšehradě, dále v Praze u sv. Jakuba, u sv. Antonína a nejčastěji u sv. Markéty).⁶ Dokonce s inscenacemi Anežka Česká a sv. Hofbauer jeli (po revoluci) na mezinárodní festival experimentálních a loutkových divadel konaný v Polsku.

Ony divadelní počiny byly odehrávány v kostelích na různých místech (ve Znojmě, v Brně, v Rajhradě...). Nejednalo se o typické divadlo s dramatickými postavami. Spíše to bylo pásmo s písničkami a pěti až šesti herci (někteří hráli více rolí). Lidé, kteří v nich hráli nebyli po většinou profesionály ze zaměstnání (často stály před tolika lidmi úplně poprvé), protože někteří z herců ovládali hudební nástroje, a tak často vše bylo doprovázeno živou hudbou.

V rámci Desetiletí duchovní obnovy je také na místě se zmínit o slavné mši ke cti bl. Anežky konané 6. 3. 1988 v katedrále sv. Víta (tedy první rok Desetiletí, zasvěcený bl. Anežce). Již v té době lidé věřili ve vysokou pravděpodobnost Anežčina svatořečení.

...

3. Cesta z Československa

Na cestu z Čech se během 24 hodin vydalo 250 autobusů. Na hranicích se čekalo asi čtyři hodiny. Vedoucí musel předložit seznam pasažérů. Byl otázan na důvod cesty, cíl a předpokládaný návrat. Každý poutník ukázal pas, cestovní doložku, celní a devizové prohlášení.

Podle nařízení o devizovém poplatku vystačilo 60 marek pouze na dva dny pobytu (a den cesty tam a den cesty zpět, což znamená čtyři dny), proto se autobusy snažily odjíždět těsně po půlnoci, aby se „ušetřil“ den pobytu.

Z hranic se pokračovalo přes Německo, častěji ale Rakousko. V Rakousku byla s pomocí pana velvyslance a paní hraběnky Valdštejnové zajištěna všem projíždějícím autobusům, autům a vlakům vydatná svačina.

„Abychom nepřijeli s prázdnýma rukama bylo dojednáno, že každý autobus i vagon vezme několik kartonů piva (zejména plzeňského a budějovického) a becherovky . Pivo sloužilo jako pozornost při jednání s italskými i vatikánskými úředními místy a část jsme nechali i sestřičkám do kuchyně svatého otce s přáním, aby se tam celý týden podávalo pouze české pivo.“⁷

⁵ Dále se na hrách podíleli (v různých kombinacích): výtvarníci: Karel Vostárek, Jan Hrubý (dříve kreslíř a výtvarník, nyní jáhen v Újezdě pod Troskami), choreografie: Jiřina Rákosníková, hudba Marka Míková, Jiří Kaplan, Ivan Vohrna, Milan Čejka, Bohuslav Maxa, Stanislav Vokoun, Miloš Holman, Jiří Červený a Kalmán Horváth (2 téměř nevidomí muzikanti), hráli: K. Vostárek, J. Hrubý, Antonín Novotný, Vladimír Tausinger, Izabela Schenková, Ivana Vostárková, Marka Míková, Rudolf Kvíz, Čeněk Bonaventura, Jan Vondráček...

⁶ Výčet míst zahrnuje i ta, kde byly hry odehrány až po revoluci.

⁷ František Reichel, soukromý rozhovor

...

4. POUŤ DO ŘÍMA

Na svatořečení se nakonec vydalo asi okolo 10 000 poutníků. Z původně plánovaných dvou, později požadovaných dvaceti bylo nakonec vypraveno 250 autobusů, dále pak čtyři vlaky (právě tyto vlaky se jmenovaly po čtyřech světcích: sv. Jan Nepomucký, sv. Vojtěch, sv. Klement Maria Hofbauer a sv. Norbert) a dvě letadla. Rady českých poutníků rozšířila také nemalá část emigrantů. Za Polskou stranu přicestovalo „pouze“ 6 000 věřících.

„Hlavní stan jsme rozložili v české bohoslovecké koleji Nepomucenum. Pak se k údivu skeptiků začaly „dít věci“. Z Československa přiletěly dva letecké speciály s biskupy a bohoslovci, po nich o nějaký den později přijely čtyři zvláštní vlaky a ze všech koutů republiky stovky autobusů a osobních aut.“⁸

Jenže stále do poslední chvíle nebylo úplně jasné, kde všichni poutníci budou spát, protože místní (římské) úřady nevěřily, že by tolik lidí mohlo z Československa vycestovat a proto zajistily jen minimum noclehů. Teprve po hlášení zbylého pražského výboru, že jsou desítky autobusů na cestě, začali Římané hledat možnosti ubytování. Štáb přípravného výboru se provizorně přesunul z Nepomucena do kempu Tiber, který byl na příjezdové dálnici od severu. Každý vedoucí dopravené skupiny se musel nejprve dostavit do Tiberu pro další informace. Přivezl s sebou i zapůjčené peníze a teprve po jejich odevzdání organizátorům dostal plánek a informace k ubytování (peníze se sesypávaly do pytlíků rozdělených podle evropských měn). Z kempu pak urychleně vyjžděli do hotelů členové výboru podle pokynů pana biskupa Škarvady a uhrazovali částky za ubytování poutníků na dva dny, často pár minut před příjezdem samotných věřících. Vše se nakonec obešlo bez vážnějších komplikací.

Nutno podotknout, že vedoucí skupin též projevili nebývalý organizátorský talent. Většinou se jednalo o mladé lidi mezi 20-25 lety, kteří ve své většině neuměli italsky a nikdy před tím Řím nenavštívili. Tito lidé prošli jen kratičkým proškolením na počátku října, kdy se všichni průvodci sešli nejprve na mši svatě v kostele sv. Ignáce v Praze a poté v Paláci Charitas, kde probrali všechny náležitosti.

...

5. SVATOŘEČENÍ - POHLED Z ČECH

Přes veškerou snahu komunisté zabránili odjet do Říma několika lidem. V první řadě to byl tehdy teprve kněz, dnes už biskup Václav Malý. *„Ale Vencu Malýho vám tam nepustíme,“* citoval komunistické pohlaváry František Reichel.

Sám biskup se k tomu vyjádřil následovně: *„V té době jsem byl poměrně dost sledován Státní bezpečností, takže když jsem žádal o pas, abych se mohl oné pouti zúčastnit, bylo mi řečeno, že to*

---

⁸ Václav Vaško

nepřichází v úvahu. Samotné svatořečení bylo velikým zázrakem, kdy se poprvé po 40 letech v televizi znovu objevila bohoslužba. Celé to bylo přenášeno ze Svatopetrské baziliky. Část svatořečení jsem tedy mohl sledovat díky televizi a rozhlasu.“⁹

Dalším na seznamu těch, jimž bylo zakázáno vycestovat, byl Josef Zvěřina.

Celý přenos z této události trval jednu hodinu a to od 10⁰⁰ do 11⁰⁰, ale přestože mše ještě neskončila, komunisté delší katolické vysílání odmítli.

Samozřejmě přímý přenos části svatořečení nebyl koncem Anežčinných oslav u nás (o slavné mši konané 25. 11. 1989 v katedrále se zmíním až později). Věřící, kteří neodjeli do Říma, si Anežku připomínali pomocí nejrůznějších akcí v kostelích. Za všechny mohu jmenovat Anežčino třídní pořádané v kosteli sv. Josefa na náměstí Republiky v Praze 1. Tato akce se konala od 9. do 11. listopadu.¹⁰

...

6. VZTAH KE SV. ANEŽCE A JEJÍMU ODKAZU

At' jsme ateisti či věřící, neměli bychom zapomenout na tuto významnou, bohužel však nedoceněnou osobu českých dějin. Anežčiny odkazem je pro jedny víra, pro druhé oddanost Čechám. Pro všechny by to však měl být soucit s osudy bližních a její charitativní činnost. Anežka jistě tušila, že nespasí celý národ, ale také věděla, že i kdyby měla pomoci jen jedinému člověku, tak to stálo za to. Právě proto by neměla skončit v propadlišti dějin!

Zde uvádím úryvky z rozhovorů s panem Liborem Gottfriedem a panem biskupem Václavem Malým, kteří mi odpověděli na otázku: Jaký máte vztah ke sv. Anežce a ovlivňuje nás její odkaz až dodnes? Zvláště reakce prvního z jmenovaných jistě zaujme.

„Svatořečení Anežky nás stále ovlivňuje, ale každého jinak. Kdykoliv jdu v katedrále kolem kanonizční ikony sv. Anežky od Makaria Tauce, pohlédnu na Anežku a na císařskou korunu u jejích nohou, kterou ona odmítla jako marnost. Mám Anežku rád.

Ono pomyslné české nebe se Anežkou rozrostlo. Už vás někdy napadlo, proč my Češi máme v nebi tolik svatých naší krve a jazyka a většinou ze starých dob? Ludmila, Václav, Anežka, Jan z Pomuka, Vojtěch, Prokop, Zdislava, Jan Sarkander...

Protože jsme si jich většinu sami zabili a umučili, ale o to více potřebujeme jejich pomoc. Velmi nemocný národ potřebuje mnoho lékařů a sester.

⁹ Václav Malý, pražský biskup, soukromý rozhovor

¹⁰ Bližší rozpis naleznete v příloze.

JK. Anežčino třídní. Katolické noviny, 1989 (29. 10.), XLI, 44, stránka 6.
Autor je pouze uveden pravděpodobně monogramy.

*Naproti tomu Slováci nemajú téměř žiadného domáciho svätca. Asi to nepotrebujú, a také, oni si v minulosti sami nevládli, proto své svätce nevráždili a nemučili.*¹¹

*„Řekl bych, že sv. Anežka je bohužel poměrně dost zapomenutá, že kromě věřících v katolické církvi není tolik známa, což si myslím, že je škoda, protože je to jedna z velkých postav našich duchovních a kulturních dějin a bylo by dobré ji znovu nějakým způsobem připomenout a nejen v souvislosti s listopadem 1989, ale vůbec jakožto postavu, která si zaslouží více pozornosti.*¹²

7. ANEŽKA V 21. STOLETÍ

Sv. Anežka vstoupila do 21. století. Ve vztahu k této svätici nedošlo podle mého názoru k žádné změně. Zájem o ni, jak pozoruji, se nezvýšil ani nesnížil. V bližším povědomí ji mají jen lidé, kteří se o ni blíže zajímají. V posledních letech se udály snad jen dvě významné věci v souvislosti s jejím kultem:

1) Pár dní před oslavou dvacátého výročí od Anežčina svatořečení se objevil amatérský nadšenec Denis Anfilov, který na základě radarového průzkumu hovořil o nalezení těla sv. Anežky u Sv. Haštala. Tato zpráva obletěl snad celou Českou Republiku a rázem lidé, kteří měli jen mlhavou představu o sv. Anežce, s nadšením hovořili o brzkém nalezení jejích ostatků. Odborná veřejnost však zůstala povětšinou skeptická, jelikož již bylo zaznamenáno vícero „objevených ostatků svätice“ (ve své práci hovořím při nejmenším o dvou hrobech) a lokalit, kde by se tělo mohlo nalézat, je také více. Poněkud mne také zaráží báječné načasování tohoto objevu! Faktem tedy jen zůstává, že kontrolní měření prokázala, že místo, které označil pan Anfilov, nebylo přesné, a pokud se tam opravdu něco nachází, tak je to asi o čtyři metry dál, tedy vlevo pod podestou. Následně byl vskutku nalezen hrob, který však pochází z doby baroka, takže senzační nalezení ostatků svätice k dvacátému výročí od jejího svatořečení se s nejvyšší pravděpodobností dle očekávání nekoná.

2) 16. - 18. října 2009 proběhla při příležitosti 20. výročí svatořečení Anežky České konference uspořádaná Sekulárním františkánským řádem pod záštitou společenství při kostele sv. Anežky na Spořilově. Tato akce byla i počátkem dvouleté přípravy k 800. výročí od narození princezny Anežky, známé spíše jako sv. Anežka Česká.

Zejména druhá z jmenovaných akcí má blahodárný účinek na stálé udržování a připomínání nejen Anažčina kultu, ale zejména charitativní činnosti, jež vedla a které jsou tolik aktuální v dobách, kdy např. Haiti je sužováno následky zemětřesení.

---

¹¹ Libor Gottfried, historik, mailová korespondence

¹² Václav Malý, pražský biskup, soukromý rozhovor

SLOVO ZÁVĚREM A PŘÍNOS TÉTO PRÁCE

Na úplný závěr této práce o sv. Anežce, jejím kultu a období, kdy byla svatořečena, bych chtěla shrnout, co mi tato práce přinesla a jaké z ní plynou závěry.

První otázka je pro mne vskutku jednoduchá. Největší přínos pro sebe shledávám v tom, že jsem se seznámila daleko blíže s osobou Anežky České, osudy jejího kultu a úctou k ní přetrvávající po více než několik staletí. Také mne díky studiu tohoto tématu značně zaujala problematika církve stíhané komunistickým režimem. Při této práci, která byla pro mne velice časově náročná, jsem ale také měla možnost seznámit se s mnoha milými lidmi. Je až neuvěřitelné, že na počátku jsem znala jen jediného pamětníka a zároveň organizátora pouti do Říma, Františka Reichla. Díky němu a následně také díky svému bývalému učiteli náboženství páteru Pavlu Kunešovi jsem získala další kontakty na velice zajímavé lidi. S některými jsem měla tu čest setkat se osobně, jiní mi překvapivě ochotně po celou dobu odepisovali na mailly s příloženými otázkami.

Od počátku své práce jsem stále řešila problém s nedostatkem literatury. Téma svatořečení je knižně zmapováno jen minimálně. Vlastně téměř vůbec není. Literatura, která se zabývá sv. Anežkou, povětšinou končí její smrtí nebo průběhem její posmrtné úcty. Knihu, která by se podrobně zabývala jejím svatořečením, jsem ještě nenalezla. O to více ve mně sílilo uspokojení nad výběrem tohoto tématu, vždyť jsem se snažila prozkoumat téměř neprobádaná zákoutí naší novodobé historie! To je samozřejmě jak užitečné, tak zajímavé. Díky četným vzpomínkám pamětníků jsem mohla postupně sestavovat nádhernou mozaiku, z níž vystupovala sv. Anežka v plné své kráse. Občas jsem si ale přesto na nedostatek odborné literatury stěžovala, dokud mi jeden můj známý neřekl: „*Mluvila jsi s Václavem Vaškem, Františkem Reichlem, biskupem Malým a mnoha dalšími. To je daleko víc než nějaké knížky. Vždyť jsi přímo u pramene!*“ A ten dotyčný měl pravdu, snad tato práce ukáže, že jsem ze svých „pramenů“ vyčerpala naprosté maximum.

K jakému závěru jsem tedy nakonec dospěla? Tuto otázku není vůbec jednoduché zodpovědět, možná bych spíše řekla, že je nesprávně položená. Moje práce se nesnažila nalézt nové nezvyklé teorie. Jejím cílem bylo jen prostě zmapování nezmapovaného. Popsání nálad, které panovaly mezi katolíky těsně před Sametovou revolucí. Byla bych vskutku velmi potěšena, kdyby tento esej čtenáře zaujal, dal jim podnět k přemýšlení a vzbudil v nich zájem, o některé z témat, jichž jsem se dotkla. Pokud by se uskutečnilo mé přání, tak by byl i splněn účel, s nímž tato práce byla psána. Budu tedy jen tiše doufat, že práce Svatořečení Anežky České v tobě, čtenáři, tyto pocity navodila.